

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Tod je naša sila!

Minuli četrtek je zborovala v Celovcu S. K. S. Z. za Koroško, sedaj prekrščena v Slovensko prosvetno zvezo. Njeno delo in delo ostalih prosvetnih organizacij je v ustvarjanju in večanju notranjih vrednot v narodu. Zdi se, da prehaja težišče narodnega življenja bodočih let na prosvetno in prosvetno-gospodarsko polje, kot je isto opaziti tudi pri večinskem narodu. Vse, kar je doslej v državi in deželi novega, je večinoma še posoda, oblika brez prave vsebine in brez pravega duha. Prva zasedanja dež. zbora so n. pr. očitno pokazala, da ob stari miselnosti kljub novim oblikam še ni zadostnega življenja, ki bi rodilo nove in lepše razmere. Dolžnosti notranjega ubiranja, prosvetnega dela se voditelji večine dobro zavedajo kot najvažnejše predstoječe naloge. Tembolj se mora te dolžnosti zavedati manjšina, katere obstoj je zajamčen v prvi vrsti po miselnem ravnotežju ali nadkriljevanju večinskega naroda ali še drugače: po globoko zajeti narodni ideji. Da se manjšina te svoje velike dolžnosti polno zaveda, priča zadnje prosvetno zborovanje v Celovcu. Naj v naslednjem navedamo z zborovanja niz glavnih smernic bodoče narodne prosvete:

Mnogo sence je v današnjem našem položaju. Manjšino zastopata v novem deželnem zboru le dva kmetijsko-stanovska poslanca, njene kulturne interese bosta v družbi odličnega našega rojaka zastopnika cerkve č. dr. Blümla zamogla le delno varčevati. Nemški Heimatschutz je za narodno-manjšinske zahteve nedostopen in smatra naše ozemlje kot svojo domeno. Mnogo nejasnega je nadalje okoli domovinske fronte in deželnih stanovskih organizacij. Bolj kot od zastopstev in oblik pa zavisi usoda Slovencev od njihovega notranjega dela. V boju med fašizmom in krščansko-socialno idejo, ki jo razlaga znana okrožnica sv. očeta, smo se umevno odločili za drugo. Misli papeževe okrožnice nam niso docela nove, Einspieler. Krek in še drugi voditelji so nam jih podajali v osnovah, izza tridesetletja so program našim prosvetnim organizacijam in temelj narodno-političnega življenja Slovencev v stari monarhiji in v novi državi.

Slovenci in slovenski narodni stanovci na Koroškem so! Raznarodovanje minulih desetletij je delno potvorilo njihov obraz, a jim nikakor ni vzelo življenja. Od bodoče prosvete zavisi, da spet pridejo do polne svoje veljave in primernih oblik. Zato postani okrožnica sv. očeta, to nad vse duhovito navodilo za obnovo socialnega in narodnega življenja, naše navodilo v boju za pravičen socialni in narodni stalež v deželi. Mnogo hvaležnega dela že je dovršila med nami naša osrednja verska organizacija v svojem ali v okvirju podeželskih verskih društev v povzdigo pravnega našega življenja. A še bolj mora postati zahteva po značajnosti, notranji preobrazbi temeljno vodilo vsega narodnega življenja koroških Slovencev. Predvsem mladina je dolžna sebi in narodu, da si privzgoji lastnosti, ki odlikujejo močnega moža in pravo ženo: plemenitost duše, jasnost razuma in trdnost volje. Saj ona postane gospodarica bodočih desetletij. Le še več nam bo nadalje treba paznje in skrbi za našega malega človeka, ki ga ne živijo niti več njegove pridne roke in je često navezan v svoji potrebi samo na od pomoč sosedov, vasi in občin. Slovenci nismo premožen, bogat narod, zato bodi naša složnost v malem in revnem tem večja. Kamna-kvadra naše zgradbe sta slovenska družina in slovenski stan. Smo sicer pretežno kmetiško ljudstvo, naši obrtniki in rokodelci so večinoma hkrati mali posestniki. A njihova obrtniška stanovska zavest hira tudi ob pomanjkanju njihove svojstvene, sta-

novske kulture. Najtežje pa je vprašanje slovenskega delavca v obrti in industriji. Doslej ga je v veliki meri duševno hranila miselnost tuje, razredne organizacije. Da mu ne pomoremo do rasti iz njegove lastne delavske stanovske zavesti, ostane še zanaprej brezpomemben privesek nemške organizacije brez samobitnosti lastnega življenja. Moralna in materialna pomoč malim obrtniškim in delavskim družinam sta prva koraka k učenitvi teh zdrobljenih udov v narodno telo. Tako ustvarjajoče delo mora končno kronati poglobljena in podvojena slovenska narodna zavest. Vsi, duhovniki, izobraženstvo v svetnih poklicih, kmetje, obrtniki in delavci smo člani velike slovenske narodne družine. Ob skrbi močnejših in utrjenejših za slabšeje in omahljivejše bo rastla in cvetela narodno-občestvena misel. Nesebičnosti in požrtvovalnosti na znotraj odgovarjaj veli-

kodušje in plemenitost na zunaj. Verujmo najprej v dobro jedro vsakogar, ki križa naša pota. Mnogo smo že grešili, ko smo slabiči proklinjali narodno neznačajnost, ker smo prezrli, da odpušča cerkev celo nadnaravno neznačajnost. Končno ne smemo po krivcih ob sožitju z Nemci krivično soditi vsega nemškega naroda. Vse to nikakor ne zanikuje naše brezkompromisnosti v zadevah narodne enakopravnosti.

Pa naše zidanje ostane brezuspešno, če z nami ne bo zidal Gospod. Najprej torej v nas vere, da se plemenitost in žrtev celega naroda obveljavita že na tem svetu. Kdor je nadalje zamogel razbrati niti zadnjega razvoja Slovencev na Koroškem in se zatopiti v vse navideznosti poedinih slučajev narodnega življenja, zasluži višjo silo, ki nevidno vodi tudi našo usodo. Takemu bo njegovo delo samo veselje.

Nova deželna ustava.

Ustavni odbor je od deželne vlade predloženi osnutek deželne ustave po malih nebitnih spremembah sprejel, nakar ga je v torek 20. t. m. deželni zbor potrdil. Če tekom 6 tednov odobreni ustavi ne ugovarja zvezni kancler, je ustavni zakon veljaven. Navajamo iz nove ustave važnejše podrobnosti:

Uvod: „V imenu Boga vseмогоčnega, od katerega prihaja vsa pravica, zadobi koroška dežela novo ustavo.“ Koroška je zgrajena na stanovski podlagi. Deželni patron je sv. Jožef, deželna praznika 19. marec in 10. oktober. Deželne barve so rumeno-rdeče-belo. Nemščina je uradni jezik deželnih službenih mest, **jezikovnim manjšinam dovoljene pravice ostanejo pri tem nedotaknjene.** Deželne zakone sklepa dež. zbor, najvišja deželna izvršilna organa sta deželna vlada in njeno članstvo. V področje dežele spadajo vse zadeve, ki jih zvezna ustava ne pridržuje državi.

Deželni zbor: Sestoji iz zastopnikov cerkve in verskih družb, šolstva in prosvete, umetnosti in znanosti ter poklicnih stanov. Število članov dež. zbora in njihovo razdelitev na posamezne skupine določa deželni zakon. V deželni zbor zamore priti samo državi zvest državljan. **Pri imenovanju članov dež. zbora se mora primerno upoštevati jezikovna manjšina v deželi.** Člane dež. zbora imenuje dež. glavar: zastopnike cerkve na predlog krškega knezoškofa, zastopnike šolstva in prosvete na predlog dež. šolskega sveta in domovinske fronte, zastopnike poklicnih stanov na predlog domovinske fronte. Deželni zbor se lahko razpusti sam ali ga s pritrdilom zveznega kanclerja razpusti dež. glavar. Zbor sklepa z večino glasov, za ustavne zakone je potrebna dvetretjinska večina navzočih.

Kako se sklepajo zakoni? Zakonske osnutke predloži dež. vlada deželnemu zboru, ki o njih

razpravlja ter jih ali odkloni ali odobri. Zakoni so veljavni šele po pritrdilu zveznega kanclerja. Odkodnino poslancem urejuje poseben zakon, poslanci ne uživajo več imunitetne pravice in jih oblast lahko zasleduje.

Deželna izvršilna oblast. Deželnega glavarja imenuje zvezni prezident na predlog dež. zbora in s pritrdilom zveznega kanclerja. Na kanclerjev predlog zamore zvezni prezident glavarja odpoklicati, na predlog dež. zbora ga mora odpoklicati. Dež. glavar je predsednik dež. vlade in dež. šolskega sveta. Člane deželne vlade imenuje in odpokliče deželni glavar. Dež. glavarstvu so podrejene ostale deželne oblasti, uradi, okrajna glavarstva in občine. Okrajne glavarje imenuje dež. glavar s pritrdilom zveznega kanclerja. — Dež. proračun za naslednje leto mora biti do 15. novembra vsakega leta predložen dež. zboru. Zbor tudi sklepa o posojilih in dež. poroštvi.

V minulem tednu odobrena dež. ustava seve ni končno veljavna. Z uvedbo volitev v okvirju stanov odpade njena avtoritarnost. **Ustavni odstavek o manjšini za nas nikakor ni zadovoljiv in bo zadeva ustavnega odbora — ki je bil povečan na 9 članov — oziroma dež. zakona, da jasneje določi „primernost“ manjšinskega zastopstva v dež. zboru.** Odstavek o neokrnjenosti pravic jezikovne manjšine ob uvedbi nemščine kot uradnega deželnega jezika pa je sploh brezpredmeten, dokler ne izide tozadevna izvršilna odredba zvezne vlade.

Vendar nimamo povoda za razburjenje. „**Od Boga vseмогоčnega, od katerega izhaja vsa pravica, izhaja tudi naša pravica narodne enakopravnosti.**“ Značilni uvod zvezne kot deželne ustave jamči za upravičenost naših zahtev dotlej, da so ali izpolnjene ali pa je postala lepa uvodna misel ob dejanskem nadaljevalnem nasilju nemarno izgovarjanje božjega imena.

Jugoslavija se je pritožila v Ženevi. Jugoslavija je vložila pri Zvezi narodov pritožbo vsled marzejskega atentata. Vloga je vsled odločne besede proti Madžarski vzbudila v vseh političnih krogih izredno pozornost. Društvo narodov jo bo obravnavalo na svojem glavnem zasedanju v januarju. Z vlogo je Društvo narodov postavljeno pred vprašanje, ali bo še zanaprej trpelo, da politični begunci kot sredstva temnih sil ustvarjajo pravico z orožjem. Jugoslavija namerava z vlogo razčistiti v interesu evropskega miru ozadje zločinskega atentata. Jugoslavijo pri tem koraku podpirajo vse

države Male antante in balkanskega sporazuma ter Francija.

Odkod gospodarske težkoče Madžarske? Znano je, da je Madžarska trdovratna pobornica revizije mirovnih pogodb. Zahtevo zagovarja z gospodarskimi svojimi težkočami. Te težkoče pa izhajajo predvsem iz docela nezdravih agrarnih razmer v državi. Polovica obdelane zemlje je v rokah malega števila veleposestnikov, več stotisoč družin pa poseduje ali nezatna posestevica ali se udiinja na veleposestvih. Madžarsko ljudstvo pač želi temeljito agrarno reformo, ne zahteva pa revizije, ker

bi bila ta zvezana z novim krvnim davkom, ki ga nihče ne želi. Pač pa govori o reviziji madžarska industrija in plemstvo, vendar gotovo ne v skrbi za ubogo madžarsko ljudstvo.

Težave okoli Posaarja. Komaj 7 tednov je še do posaarskega glasovanja. Težkoče okoli priključitve k Nemčiji pa rastejo od dne do dne. Nemčija bo morala v tem slučaju vrniti Franciji svoječasno sprejeto odškodnino 300 milijonov zlatih mark za saarske premogovnike. Francija nadalje zahteva, da ji Nemčija plača tudi okoli milijarde frankov, ki kurzira sedaj v Posaarju. Kočljivo je vprašanje v Posaarju investiranega inozemkega kapitala. Vsled deviznih odredb izgubi ta kapital v Nemčiji polovico svoje vrednosti. Pač je Nemčija pravčasno začela skrbeti za gospodarsko priključitev tako, da je zviševala uvoz iz Posaarja ter v tem celo prekosila Francijo. Končno znajo nastati težka vprašanja okoli politične meje, ker se bo taista potegnila na podlagi glasovanjskega izida v posameznih občinah in ne na podlagi celotnega glasovanjskega rezultata.

Mehika uči, kaj je socializem. Kulturni boj v Mehiki se nadaljuje z najostrejšimi sredstvi. Izgnani so vsi duhovniki in zaprte vse cerkve. V vseh šolah so uvedene socialistične vzgojne metode. Glasom teh je otrok od 5. leta samo še last države, ki jih iztrga iz maternih rok ter sprejme v svoja vzgajališča. Ljudstvo uči, da so duhovniki največje zlo in da morajo povsod izginiti. Vera in Bog, vse to je samo pravljica, ki so jo izumili premožni za reveže. Vsa ta „vzgojna“ načela se že izvajajo. Takoj po razglasu nove vzgojne metode so otroke nižjih šol vodili v porodnišnice, da bi otroci „izgubili“ spoštovanje pred stariši, ter počenjali še druge ogabnosti. — K vsemu strašnem v Mehiki je še zanimivo, da uradno glasilo nemškega narodnega socializma mehikanskim socialistom pritrjuje. Sorodnost fašizma in socializma je s tem lepo potrjena.

Resolucija,

sklenjena na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze.

Slovenska prosvetna zveza z obžalovanjem ugotavlja, da niti zvezni kulturni svet in ne deželni zbor Koroške ne poznata zastopstva slovenske kulturne skupine. V zavesti manjšinske zaščite ter v zavesti krščanskih načel avstrijskega ustavnega življenja pa se Slovenska prosvetna zveza nada, da se bodo našla pota, ki nam v smislu deželne ustave zajamčijo svojebitni kulturni obstoj, enakopravni razvoj in potrebno zastopstvo slovenske manjšine v vseh kulturnih organih nove

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

A glej, komaj je stopila noga na tuja tla, se mu je zganilo v srcu. Tesnoba se je zbudila v mladi duši, grenka žalost je vstala nenadoma v nji in jo je napolnila vso in je kipela više in više in je privrela gor v oči. Odprl jih je, vlažne od solz, s silo zatajenih, in se je zavzel in se je prestrašil. Kako veliko si je mislil tujino, kako prostrano in prosto, a glej, zdaj je sedel v ozki sobici dan za dnem, od jutra do večera... Domača dolina, o kako je prostrana, kako prostorna, kako prosta! Greš po nji dol, greš gor, zaukaš, zapoješ, in širijo se prsi od radosti, kipi srce, prosto, veselja polno. A tukaj v tujini ti leži na prsih kakor težak kamen, kakor gora. Duši kakor mučen sen. Zganeš se, strešeš se, da se ga otreseš in ga preženeš; prazen trud, napor brez uspeha! Odprte so oči, nič sna ni v njih, vse sama gola, resnična istina, tako žalostna, da bi naslonil glavo na prsi in bi zaplakal. Domovina... domovina... Zaiskri se oko v veselju in v radosti, ko pogledaš po domačem dolu, po hribih naokoli, vedno svežih v svoji temnozeleni obleki. A odpri oči tukaj, poglej tujino, cilj svojega hrepenenja, obljubljeno deželo vseh sanj — odpri oči in poglej! Ozko dvorišče je pod oknom, da se komaj obrne v njem dvoje ljudi, kvečjemu troje tako suhih, kakor je gospod mojster. Dvorišče brez zelenja, umazano, ves dan polno slabo umitih otrok, kričečih, da boli glava. To je tujina, Florijan, cilj tvojega hrepenenja, ob-

uprave. Upa, da se v šolstvu in splošni ljudski izobrazbi ne bo delala razlika med večino in manjšino ter da preneha omalovaževanje in zapostavljanje manjšinskega maternega jezika v vseh področjih javnega življenja.

Župnik V. Poljanec,
t. č. predsednik.

Nemški duhovnik na slovenski fari

Naj uvodno priznamo, da štejemo na Koroškem tri odlične vzglede, da se zamore ob dobri volji tudi nemški duhovnik z ljubeznijo okleniti slovenskih faranov svoje župnije. Tak duhovnik ob pomanjkanju slovenskega duhovniškega naraščaja vsaj začasno zamore nadomestiti dušnega pastirja, ki je istega rodu in krvi kot je ljudstvo njegove fare. Ni slučaj, da naše dobro ljudstvo takega nemškega duhovnika obdaja z globokim spoštovanjem in poslušaja njegove očetovske opomine v svoji materinščini z dvojno pozornostjo. Nemški duhovniki, ki jim je vzvišena njihova služba najprej služba ljubezni in pravice, so misijonarji miru v deželi.

Žal pa je v deželi mnogo slučajev izza zadnjih dveh desetletij, da so došli nemški duhovniki na slovenske župnije in prvi dan uveljavili za dušnega pastirja **nečastno in katoličana nevredno pravilo:** ne duhovnik naj se ne prilagodi značaju in okoliščinam svoje župnije, marveč župnija se ima podvreči župnikovemu jeziku in kopitu. Taka miselnost, nikakor ne zajeta iz vesoljnega in nadnarodnega značaja cerkve, se udinja zavedno ali nezavedno posvetnemu nasilju, raznarodovanju, in ubija v ljudstvu sleherno vero v pravico in ljubezen. Nočemo trditi, da so n. pr. župnije celovške okolice ali severnega brega Vrbskega jezera ponemčene pretežno po nemških duhovnikih, lahko pa rečemo, da je pomanjkanje misijonskega duha duhovnikov v teh krajih v veliki meri uspesevalo raznarodovanje. **Po svojem vznujenem ali zanemarjenem verskem življenju je danes naša dežela najočitnejši dokaz, da je narod božja stvar in sad naravnega zakona in da zmore dobro uspevati duhovno življenje le na temeljih naravnega in nepokvarjenega življenja.** V misijonskih zavodih se učijo bodoči misijonarji zamorskih jezikov ter kitajščine in japonščine, med Slovenci na Koroškem pa pastirujejo nekateri duhovniki, neveščji slovenskega jezika. So celo nečuvni slučajji kot se je n. pr. nekoč izrazil neki nemški koroški duhovnik iz rajha: „Diese windische Sprache möge einmal verschwinden!“ Kot Slovenci smo upravičeni, da na take želje odgovarjamo z ogorčenim protestom, kot katoličani pa se moramo takih duhovnikov sramovati.

ljubljen dežela tvojih sanj, dežela, cedeča se mleka in medu... O domovina...

Vpilo je v srcu, polnem hrepenenja. A da bi se vrnil, ga je bilo sram.

Pozneje se ni mogel. Tujina ga je prijela s trdo roko, držala ga je trdno in ga ni izpustila. Prišli so težki časi. Trebalo je bilo iti branit domovino. Pri Piačenci je stal v ognju in pri Kraljevem Gradcu. A niso bili najhujši ti dnevi... „Za domovino, tudi za našo vas, za domačo dolino!“ — Sladkost je bila v mislih ob vsem trpljenju. Zdelo se mu je, da plačuje domovini, kar je zagrešil na nji.

Niso bili najtežji ti dnevi. Zdrav, nepoškodovan se je vračal iz bojev. A tujina ga je držala še venomer; ni se vrnil tudi zdaj, ko bi se mogel in bi se smel. Služil je dalje tujini, na morju, kurjač na ladijah, da je videl tem več tujine, cilj mladostnega hrepenenja, na suhem, v fužinah. In česar mu niso vzele divje bitke, ko je stal pred sovražnikom, pripravljen, da umre za domovino in popravi tako krivico, storjeno ji v mladostni lahkomišelnosti, in izbriše s tem dolg, nepoplačan še, to mu je vzela tujina. V tuji službi, v fužini, mu je odtrgalo roko.

Ubog, pohabljen se je vrnil v domovino. In zdaj mora biti vesel in iz srca hvaležen, da mu daje domovina vsakdanji kruh. Da ni samo breme občini, so mu dali službo poštnega in občinskega sela. Ker hodi ves teden, mu je pripomogel župnik, da je dobil v cerkvi sedež med kmeti, med posestniki. Tako odpočije vsaj v nedeljo malo. Ker tujina ga je utrudila dodobra, delo ga je postaralo, prevare so mu strle nekdanjo čilost in moč.

„Če kdo, jo poznam jaz, O Bog...“

Vprašujemo se, zakaj cerkvena oblast nemškemu duhovniku v slovenskih farah ne predpiše znanja slovenščine. Posvetna oblast se na slovenske proteste proti raznarodovanju le prerada izgovarja na ljudsko miselnost, ki pa jo je prej sama popačila in zmaličila. Napraviti koga duševno manjvrednega in se nato še sklicevati na njegovo duševno manjvrednost, ni baš duhovito in še manj pravično. Še večja pa bi bila krivica, če bi se celo cerkvena oblast hotela sklicevati na popačeno ljudsko voljo in miselnost. Tako bi posredno zagovarjala nasilje in ozkosrčnost močnejšega in storila sebi le slabo uslugo. **Kajti gorje, če ljudstvo izgubi zaupanje v pravičnost zagovornice božjega in naravnega reda!**

Ob pričetku novega razvoja v deželi smo. Okoliščine okoli njega kažejo dobro, kako zelo razdejana je naša dežela in njeno ljudstvo. Pot bo šla spet navzgor k lepšemu življenju in mišljenju šele, ko se v deželo povrneta pravica in ljubezen. In ne najzadnje imajo v tem prvačiti nemški duhovniki na slovenskih farah, ker so najvidnejši znaki sožitja Slovencev z Nemci. Dokler se bo podiralo in razdiralo tod, ostaneta v deželi nemir in zagrenjenost.

Pismo v decembru.

Svoj čas so se ljudje posmehovali bogatemu gorskemu kmetu, čudaku, ki je vzel s seboj na pot na mestni sejm kositero ročko polno kislih fizol in kos kruha, kar je mirno povzil na glavnem trgu poleg vodnjaka, se napil hladne vode in ni potrošil groša v gostilni. Dandanes so to, svoj čas skopuštvo podobno navado povzeli večinoma vsi kmetje. Pred leti so gospodarji, če so prodali živino, vračajoč se domov, vstopili in se krepčali skoro v vsaki občestni gostilni. Danes gredo hitro domov, ne slišijo, akoravno jih gostilničar, stoječ na pragu, vabi, naj nekoliko vstopijo. Kriza! Poznomo skrbne in varčne gospodarje, ki naprežejo že ob 2. uri zjutraj in peljejo v Celovec štiri do pet ur daleč, ondi prodajo in napravijo isto dolgo pot nazaj domov, ne da bi vstopili kje v gostilno. Vkljub težkim gospodarskim časom varčni gospodarji še izhajajo, da, celo odplačujejo dolgeve, ne da bi potrebovali za obstanek posojila iz fonda za gorske kmete! Varčen gospodar ob nedeljah ostane doma in ne hodi po sejmi, ima dovolj kratkočasja z gospodarstvom, koristnim branjem in pametnimi razgovori.

Toda lahkoživca ne izuči še tako huda kriza. Ravno tiste, katerim bi bilo krvavo potrebno, da varčujejo in štedijo, je videti na vsakem sejmu v gostilni in celo pri običajnih pretepih. Pri tem pa jamrajo in preklinjajo slabe čase, davke itd. ter moledujejo za posojilo pri razdolžitveni komisiji.

Globoko dol na prsi mu je zlezla glava med pridigo. Oživele so mu v srcu vse prevare, in polno je bilo srce žalosti in bridkosti in kesanja...

„Resnico govori, a kaj, ko ga ne slušajo.“

Tako kovačica. Tiho, slišno le najbližjim sosedam, je zaihtela v modro ruto.

Petero otrok je rodila in jih je vzgojila ob možu pijancu v trpljenju in v solzah. Krepko so rasli ob toploti njene ljubezni. A glej, ko so odrasli, jim je bila brez cene ta ljubezen. Zapustili so njo in domovino in so šli.

„Vse mi je ugrabila tujina!“

Sovražila je to tujino, ki jo je poznala malo, ki pa je morala biti res strašna, še strašnejša, nego jo slika župnik.

„Vse mi je ugrabila, vse veselje, življenje samo.“

Ostala ji je skoro sama žalost, le malo solnčnega veselja je sijalo v njo. In bala se je še za to, da ji vgasne danes morda, morda jutri. Izkusila je toliko grenkosti, da se je bala celo sreče in je dajala veselim nadam le majhen prostor v boječih mislih... Zato je plakala tiho pred se...

„Gotova resnica!“

Skrb in strah sta polnila misli vdovine, stoječe za zadnjo klopjo. Bala se je tujine, tiho sovražstvo se je sililo v bojazen. Pet otrok še ima doma, najstarejša je že v službi doli v trgu. Pet, a glej, odrastejo malo in pojdejo drug za drugim. Pozabijo njo, ki jih je ljubila in je trpela za nje kakor nobena mati v vasi, morda še kovačica za svoje ne. Odidejo — tujina zaduši njihovo ljubezen, zagrne jo s pozabnostjo in z novo ljubeznijo, ki utihne ob nji povsem ona do matere... Zato sovraži tujino že sedaj. —

(Dalje sledi.)

Za davke, domače potrebščine, za odplačevanje dolgov ni denarja, za sejme, pivo in žganje mora biti denar. Seveda ne velja to splošno, temveč samo za izjemne slučaje.

Vključno skrajno neugodnim gospodarskim razmeram in pomanjkanju denarja je med ljudstvom vse eno razširjena bahavost, ki se kaže pri svatbah, pri katerih se pokaže brezumna razsipnost in zapravljivost. Ravno tisti, ki živijo v skrajno skromnih razmerah, gleda, da napravi kolikor mogoče sijajno svatbo, daleč prekašajočo njegove gnotne razmere. Ta dan mora teči drago, a slabo pokvarjeno vino, naročijo se godci, kupi se moderna, draga obleka, šopki in venci iz umetnih cvetic, tiskana vabila itd. Prej pa ženin in nevesta dolge mesece varčujeta in stradata, da se napravi dan poroke kolikor mogoče imenitno, a takoj drugi dan po svatbi pa mlada žena že ne ve, kaj bi skuhalo. In že zalezeta v dolgove, katere mora mož odplačevati leta dolgo. Na plačilo čakajo krojač, šivilja, čevljar, trgovec itd. Resnično, če berač na konja pride, mogočno jezdi... Ta dan se morata postaviti! Pač edina priložnost, da nekoliko obrneta nase občno pozornost, saj mladi par takoj drugi dan utone v morju pozabljenja. In bahavost tako ugaja prirojenemu človeškemu samoljubju.

S tem smo letos dokončali mesečna pisma, želimo že danes vsem bralcem in bralkam srečno novo leto, sebi pa blagohotno naklonjenost do nadaljnjih pisem v novem letu. Kf.

DOMAČE NOVICE

Nikar se ne huduj! Veliki so stroški za izdajanje časopisov. Nobena tiskarna ne more zastopj obratovati, vsako večje delo zasluži svoje plačilo. List pa vzdržuje samo naročnina. Zato, dragi naročnik, cenjena naročnica, se nikar ne huduj, ko ti pošta dostavi plačilni opomin, marveč čimprej kriji naročnino, katero dolguješ do konca tekočega leta. Tudi s svojim prispevkom omogočaš izdajanje našega tednika, ki te obvešča o vseh važnejših dogodkih v svetu ter ti stoji ob strani ob tvoji borbi za gnotni in duševni obstoj. Le slabo uslugo si napraviš, če svojemu listu z neplačevanjem naročnine škoduješ ali ga celo zamenjaš za cenejše, pa umazano židovsko čtivo. Tudi to veljaj pravilo: Svoji k svojim!

Jubilej našega rojaka v Jugoslaviji. Koncem oktobra je praznoval 50 letnico rojstva naš rojak in narodni delavec g. Jakob Špicar, ravnatelj posojilnice v Radovljici. Jubilar je rojen v Skočidolu pri Podravljah. Že kot dijak se je zanimal za dramatiko in prosveto. V Podravljah je ustanovil društvo „Sloga“, leta 1906 pa je odšel v Radovljico in nato na Jesenice, kjer se je posvetil tamošnjemu sokolskemu odru. Tod je dramatisiral dr. Sketovo „Miklovo Zalo“, ki so jo igrali malone že vsi naši odri. Izdal je nadalje celo vrsto svojih lastnih iger, lani pa priredil za koroške odre tudi znano „Bilštanj in Reberca“ po dr. Ilavnikovi po-vesti „Vitez Reberčan“. Pri njegovem delovanju mu je v veliko oporo njegova soproga Marica, s katero je, kakor pravi, že 25 let „v žegnanem zakonu“. K njegovemu življenskem jubileju se pridružujemo častitkam njegovih prijateljev tudi mi Korošci.

Ljubljana (Poroka). Dne 18. t. m. je gospod knezoškof dr. Rožman poročil v škofijski kapelici svojega ožjega rojaka prof. Franca Grafenauerja, predsednika Profesorskega združenja v dravski banovini, z gđ. Lidijo Kačič iz odlične Kačičeve družine v Ljubljani. Priči sta bila dr. Šporn, zdravnik v Ljubljani, in dr. Julij Fellacher, državni pravdnik. Ženin je rodom iz Marije na Zili pri Beljaku. Mlademu paru še mi iskreno častitamo!

Celovec (Eno in še drugo) V nedeljo 11. t. m. se je vršil v Celovcu občni zbor koroške družbe sv. Mohorja. Glasom družbenih pravil so volili novi odbor celovški Mohorjani. Pri volitvah in sledečem konstituiranju je bil koroški odbor družbe sv. Mohorja sestavljen sledeče: predsednik kan. č. dr. Blüml, gospodar kan. č. msgr. Podgorc, tajnik dipl. oec. V. Zwitter. Prevzvišeni knezoškof dr. Heftler, ki so hkrati pokrovitelj omenjene bratovščine, so odbor potrdili. — Do 15. dec. t. l. se vršijo nabori v zvezno vojsko in sicer v Waisenhaus-kosarni v Celovcu, v Jäger-kosarni v Beljaku, in pri bataljonu alpskih lovcev v Velikovcu. Javijo se lahko tudi fantje 17 let, kateri dovršijo koncem prihodnjega leta 18. leto.

Podgora v Rožu. Četudi je naša vas drugače precej mirna, je bilo navadno v jeseni malo več

življenja, ko so prihajali lovci v Žingarco. Kakor kaže, je letos tudi pri tem močna kriza, ker se slišijo od vseh krajev pritožbe, da se ustrelili na lovih navadno polovico manj kot druga leta. Redko lovsko srečo pa je imel v soboto dne 17. nov. naš gostilničar g. Janč. Zjutraj zasliši ropot v kurnici, gre pogledat in zagleda pri kurah lisico, ki ni našla več nazaj. Takoj po puško in lisica je minula za vselej, kar je bilo pač v največje veselje kurje družine, posebno pa posestnika samega.

Št. Jakob v Rožu. (Poroka.) Minulo nedeljo sta se poročila v župnijski kapelici Janez Fugger, p. d. mladi Mikula na Hodnini, in Ana Egartner, p. d. Kajžnikova. Obilo sreče in blagoslova v zakonskem stanu!

Št. Jakob v Rožu (Naš mežnar umrl). Kakor je naš list že poročal, je bil naš mežnar Jožef Kravanja, pd Kartlic v beljaški bolnici operiran. Srečno prestani operaciji pa se je četrti dan pridružila pljučnica. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v torek 13. t. m. domov, kjer pa je že drugo jutro podlegel težki bolezni. Njegovega pogreba v petek se je udeležila skoroda cela fara, pa saj je bil povsod znan in priljubljen. Moški zbor mu je zapel na domu pretresljivo Gregorčičevo „Oj težka pot...“ in na grobu „Človek, glej dognanje svoje“. Svojega podpornega člana je spremlila k zadnjemu počitku tudi požarna bramba. V nagrob- nem govoru so se č. g. dekan spomnili njegovega požrtvovalnega dela tekem 22 let, ko je opravljal mežnarsko službo v čast božjo. Dejali so, naj ga posnemamo v delavnosti, vestnosti in točnosti. Rajni je bil mož stare korenine, katerega moderna doba ni spremenila. Slava njegovemu spominu!

Blaznikova „Velika pratika“ za leto 1935 je izšla že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani, dobi pa se tudi v upravi našega lista.

87

V par besedah. Avstrijski monarhisti živahno delujejo. Njihovo glasilo „Der Oesterreicher“ je razširjeno tudi po naših krajih. Vsem občinam so razposlali tiskane formularje za proglašenje Otona Habsburškega za častnega občana. Občini Mauthen in Poreče sta ga že imenovali. Prožno je, kaj hočejo doseči. — V Inomotu je izumil nek trgovec majhen pisalni stroj, ki ga lahko spraviš v škatle za cigare in bo stal komaj 35 šil. Menijo, da se bo kmalu razširil kot pravi ljudski pisalni stroj. — Z Dunaja poročajo, da bo v vseh šolah uveden poleg dosedanjih običajnih šolskih redov še red „komaj zadostno“, kar zna rešiti marsikaterega študenta. — Avstrijski poslanik v Berlinu inž. Tauschitz se nahaja na 14dnevnem dopustu v deželi. — „Freie Stimmen“ popravljajo novico ljubljanskega „Slovenca“ da postanejo glasilo Heimwehra. O tem, pravijo, ni govora. — Minuli teden so stali pred vojaškim sodnikom uporniki z Miklavčevega in Reberce. Obsojen je trgovec Socher na 8 let, lovec Plösch na 3 leta, najemnik Jaritz na 6 let, mesarski pomočnik Klatzer in elektrikar Gregoritsch na 18 mesecev težke ječe.

NAŠA PROSVETA

Pripravljamo božičnico.

V naših dušah je advent, čas žejnega čakanja in nemirnih slutenj. Advent je čas zoreče samote: vase prislušujemo z velikimi, budnimi očmi in v globino tonemo, kjer šepče bližajoča se skrivnost. Okrog nas pa je zima. Pa je zato zima, da spimo? Zato? — Ne, ampak zato, da živimo in se utrdimo.

Naša društva? Bratje, poznate čas, da je že ura, da vstanemo od spanja. Najhujše je tako spanje, da ob vsakdanjih skrbih pozabimo na vse višje, da niti ne zahrepenimo po čem višjem, plemenitejšim. Saj je čisto otopel siti, s seboj in zemeljskim zadovoljni, ki ne zahteva ničesar „več“. „Poleti smo delali, orali in kopali, živi skoraj smo se zarili v zemljo in gledali le v njo in njeno rast“ je dejal zadnjič društvenik, „sedaj pa bomo pogledali tudi kvišku in vase in v svojo rast,“ je mislil naprej. Prav je tako in vem, da imamo vsi dobro voljo, vsi bomo začeli. Skupno bomo uprli svoj pogled v globočino svoje duše, svojega telesa in svoje rasti.

Vsak dan v adventu se pripravljamo cerkev na veliki praznik rojstva Gospodovega. Vsako jutro

romano k zornicam, da bi ga nam oblaki rosili ali zemlja dala. Kakšno veselje zavlada v naših srcih, ko v polnočni tišini napolni zemljo nebeški slavospev „Slava Bogu na višavah“. Kako veliko je doživetje, ko se zbere vsa fara okoli jaslic Novorojenega in samo diha „sveta noč, blažena noč“. V to sveto tišino in lepo doživetje spada tudi naša božična prireditev. Kakor se je v cerkvi zbrala vsa fara in skupno doživljala veliko skrivnost, tako naj se tudi ob naši prireditvi zbere vsa vas, vsa okolica, da v svečani skupnosti da izraza svojemu čustvu in besedo svoji misli. Božičnica vasi in okolice naj je v dvorani, kakor imamo božičnice družin po naših domovih in kakor obhajamo božič vsi farani po naših farah. Najti k božičnem drevescu, govoru in pesmi še ostali spored pač ni umetnost, ko pa je božična skrivnost tako velika. Lepe božične pesmi so raztrešene po vseh naših mladinskih mesečnikih, v letnikih Bogoljuba in Mladike, za recitacije najdete mnogo primernege v Kristusovih legendah, posebej pa še opozarjamo na Meškove „Listke“ in njegov prekrasni božični misterij „Henrik, gobavi vitez“.

Naj doprinesejo letošnje društvene božičnice k novi vaški skupnosti, da se bomo v objemu božične misli čutili vsi kot bratje in sestre ene družine. Da postane mesto kar govori pesnik Pogačnik o naši vasi:

Vse hiše so skupno sedle
in s sadnim se drevjem prepredle.
Ali ni to slovenske ljubezni simbol?

O naša vas!
Ni srca globokega, ni srca toplega
kot je globoko in toplo pri nas! Fr.

Zalogo novejših slovenskih knjig izredne izdaje Mohorjeve družbe v Celju ima prosvetna centrala v Celovcu. Cene so nizke, vezava okusna. Sezite po njih, da pomnožite družinske in društvene knjižnice! Ne pozabite še, da je slovenska knjiga najlepši dar za Miklavževo in božičnico! Na željo vam pošljemo tudi seznam in cenik razpoložljivih knjig.

Z občnega zbora S. K. S. Z. za Koroško. Lepo je dokazal letošnji redni občni zbor prosvetne centrale, da je med nami še dovolj življenske sile in prosvetne discipline. Do 80 zastopnikov izobr. društev je došlo na dan občnega zbora v Celovec, izbor najživahnejših kulturnih delavcev na slovenskem Koroškem. Po otvoritvi in pozdravu sta sledila kratka in izčrpana referata o prosvetnem delu v stanovski državi in o skrbi za društveni naraščaj. Glavne misli omenjenih referatov navajamo v današnjem uvodniku. Iz poslovnega poročila je bilo razvidno živahno prosvetno delovanje slovenske manjšine in njenih kulturnih organizacij. „Zavest, da je kulturno življenje najizrazitejši dokaz slovenske samobiti in najhvaležnejši kos narodnega življenja, živi in raste v rodu od leta do leta.“ Občni zbor je nato spremenil nekatere točke zvezinih pravil: Novo ime kulturne centrale je odslej „Slovenska prosvetna zveza (Slowenischer Kulturverband). Dosedanjemu namenu zveze so dodana nekatera nova področja. Zvezin odbor je voljen za dobo 3 let. V novi odbor je občni zbor pritegnil nekatere mlajše prosvetne moči, dosednji odborov sestav ostane bistveno neizpremenjen. Slučajnosti so prinesle mnogo novih pobud za vsestranski prosvetni razmah manjšine.

Šmihel pri Pliberku. Vsem prijateljem in ljubiteljem petja ter naše besede naznanjamo, da priredi pevsko društvo „Gorotan“ v Šmihelu pri Pliberku dne 9. decembra 1934 ob 3. uri popoldne v dvorani Likebove gostilne Miklavžev večer s prav pestrim sporedom. Na sporedu je šaljava enodejanska igra „Trije snubci“, nastop Miklavža ter razdelitev darov. Med odmori bo izvajal domači zbor več narodnih in umetnih novih pesmi. Darovi se sprejemajo teden preje pri gospej Likebovi v Šmihelu. Vsi iskreno vabljeni od blizu in daleč! Odbor.

Podljudelj (Občni zbor). Dne 16. decembra priredi naše izobr. društvo svoj redni letni občni zbor in sicer ob 3. uri v Delavskem domu. Na sporedu so poleg običajnih točk nastopi tamburašev in pevcev ter govor zvezinega predsednika č. Poljanca.

Dobrla vas. (Miklavževo.) V nedeljo dne 9. decembra priredi izobr. društvo ob 3. uri pop. v društvenem domu Miklavžev večer s pevskim sporedom in vabi prijatelje in znance k sodelovanju.

GOSPODARSKI VESTNIK

Zavaruj pred zimo!

Sprijaznimo se z mislijo, da je zima v deželi in da je ne prežene več noben vrag. V zimi bodi gospodarjeva skrb posvečena domu, kjer bo vedno našel novega posla. Poglejmo nekoliko naokoli!

Na domu čaka gospodarja mnogo posla. Pregledati je treba poslopja, zavarovati živino in ljudi pred vetrovi in mrazom, očistiti, popravljati in namazati orodje in stroje, popraviti gnojlišča in gnojnične jame. Redu je treba tudi drugod: v hlevu in na seniku, v skednju in kašči, na dvorišču in okrog hiše. Na podu je treba izmenjati gnilo desko, na slemenu gnije greda, v kaščo vodijo mišje luknje, v oknih v hlevih in svinjakih so nekatere šipe razbite, druge neprozorne. Bistroidni gospodar opazi povsod pomankljivosti in jih skuša odstraniti.

V hlevu začenja mraz. Skrbeti je za primerno toploto. Primerna hlevska toplota je 15 stopinj. V hlevu mora biti zdrav in čist zrak, zato je treba skrbeti za redno prezračevanje. Dobro je vedeti, koliko in kakšna krmila imaš za krmljenje živine. Treba je preračunati in določiti da jo prekrmiš do spomladi. Ob Svečnici mora biti vsaj polovica vseh krmil še ohranjena. Mladim živalim pokladaj najboljše in najredilnejše seno, konjem in volom, ki počivajo, pokladaj seno s kislili travnikov, dobro krmi krave, stari goveji živini pokladaj tudi slame, če gre s senom trda. Breje krave puščaj redno na prosto, gibanje olajša porod. Prasiče opitaj čimprej, krmi pa v obliki goste kaše.

V sadovnjaku je treba odstraniti suha in po mrazu uničena drevesa, ker sicer nudijo skrivališče raznim škodljivcem. Odstraniti je tudi močno oslabela drevesca, katerih ni mogoče več rešiti z gnojenjem in škropljenjem. Drevesne jame za spomladansko sajenje se lahko skopljejo pozimi. Ostanajo naj odprte, da zemlja premrzne. V primeru lepšega vremena se naj očisti ostalo sadje stare skorje, lišaja in mahu ter poškopri z arborinom.

Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili je najbolj uspešno pred zimo, da se gnojilo tekom zime raztopi in razkroji. Tudi gnojnico se lahko razvaža, če je imamo preveč v jami, spomladi seve bolj zaleže. Na polja navozimo sedaj hlevskega gnoja in ga skladamo na kupe za spomladansko gnojenje.

Poleg gospodarskih skrbi pa je gospodarju naložena še druga skrb: za družino in družinsko življenje. Poletno delo družino trga in izrablja, zima pa naj jo zopet poživi in utrdi. Nekoč so služili zimski večeri, predvsem, da so utrdili zrahlijane vezi med družinskimi člani. Zimski večeri so kot nalašč pripravni, da utrdijo kmečko družino tudi duševno. Naj bi se poleg gospodarskih skrbi ne zanemarjala tudi ta hvalevredna naloga!

Kam vodijo razmere kmeta? Na nedavnem zboru absolventov kmetijskih šol v Jugoslaviji je bilo na sporedu tudi poročilo o položaju kmetov. Poročilo je bilo podano v številkah in te so povedale več kot film. Četudi številke ne odgovarjajo docela našim razmeram, jih vsled njihove zanimivosti priobčujemo: Pred vojno je dobil kmet za 100 kg fižola 35 kg sladkorja, sedaj samo 12 kg, za 100 kg krompirja prej 275 škatlic vžigalic, sedaj le še 50, za 100 kg detelje prej 640, sedaj 200 kg železa, za 100 kg fižola prej 666 kg cimenta, sedaj le še 266 kg. — Pa še vedno trdijo mnogi, da se kmetje pritožujejo samo iz navade.

Povečajmo pridelek domačega olja! Olje igra v vsaki kmečki in meščanski hiši važno vlogo. Marsikatera družina uživa zlasti v poletju mnogo surove hrane, ki je brez olja neužitna. Olje pridelujemo pri nas iz semena sončnic, maka, buč, repice, oreha i. dr. Kakovost olja zavisi največ od načina izdelave. Najprej se mora seme temeljito očistiti, oluščiti in prebrati ter zmleti, potem se temeljito premesi in praži tako dolgo, da zadobi kaša zelenkasto-sivorjave barve ter se ne čuti med prsti ostrina in prhka. Po praženju pride kaša v hrastove preše, kjer se olje iztisne. Preostanki so izborni oljnati kolači za prehrano do-

mače, zlasti mlade živine. Ob nepazljivosti se pri praženju lahko dobi tudi slabo olje, ako se kaša prismodi. Pri nas zmanjka domačega olja že v vigredi, potem pa se sega po dragem inozemskem olju. Zato se nujno nasvetuje, naj bi posestniki izkoristili zemljišča z nasadi buč in sončnic. Pripeninjamo, da sicer buče potrebujejo mnogo gnoja, a uporaba gnoja se zmanjša, če se gnoji in sadi v jame. Sončnica daje sicer manj mastno, a vendar zelo okusno olje. Več pozornosti bi ponekod lahko posvetili semenu bukve, ki da izborna namizno olje. Kdor želi, da bi mu bukva pogosteje rodila, naj ne grabi listja izpod starejših dreves. Omenimo končno še pridelovanje lanskega olja, ki se je v zadnjih letih pri nas nekoliko povečalo.

Redčenje mladih gozdov. Ali je in v koliko je umestno, da posega človeška roka v razvoj gozda? Dolgo se je ugibalo o tem med gozdarskimi strokovnjaki. V novejši dobi naglašajo, da je poseganje v razvoj gozdov potrebno, še več, da je to za bodočnost gozda često odločilnega pomena. V deželi je mnogo gozdnih posestnikov, ki se zanimajo za gozd samo tedaj, ko ga izkoriščajo. Menijo, naj ostane vse, kakor je, gozd naj raste, kakor hoče. Zato pa so kmečki gozdovi često tako gosti, da pojemajo, ko je sicer rast drevja v najbujnejšem razvoju. Takim gozdovom je treba svetlobe, zraka in dovolj prostora v zemlji. Tega se ne doseže s kleščanjem drevja. Ko je gozd star 15 do 25 let, se močno sklone in množica dreves se začne dušiti pod obvladajočimi drevesi. Tedaj moramo gozd ves pregledati ter zaznamovati potlačena in zadušena drevesa. Po poseku zadušeni dreves se veje preostalih ne smejo več dotikati. Drevje se previdno podira in spravi. Čez leta se redčenje ponovi zmerno in previdno. Če se redči premočno, se gozdu napravi veliko škodo, ker ima vihar, sneg, sončna toplota večji dopust. Najboljši čas za redčenje je takoj po prestani zimi, preden poženejo poganjki. — Še na nekaj bi opozorili gozdne posestnike. Pri negovanju mladih planinskih gozdov naj se pazi na lepo razvite mecesne in jim pomaga do svetlobe in zraka. Mecesen je med iglavci najzlahnejša drevesna vrsta in vredne posestnikove posebne skrbi in nege.

Premalo sadja uživamo. V deželi pridelamo razmeroma dovolj sadja, mnogo ga pokupijo mesta, precej ga dežela izvozi. Premalo pa ga uživamo sami. Suho sadje, mezga, vkuhano sadje in sadni sok se pri nas premalo rabijo. Dejstvo je nadalje, da vigredi uvažajo trgovci inozemsko sadje. V Nemčiji skoraj ni človeka, ki bi užival samo suh kruh, temveč si ga maže s sadno mezgo. Po švicarskih gostilnah in hotelih dobiš na željo vedno lahko sadni sok. Končno je resnica, da smo pred 20 leti sami suho sadje bolj čislali kot danes. Siromašnim slojem je bilo suho sadje nadomestek za kruh in šolarji so ga nosili za malico v šolo. Ob primerni organizaciji in zadostnem razumevanju bi se naš sadni pridelek torej lahko podvojil in potrojil.

Jugoslavija — država zadrug. Tajnik Glavne zadrugne zveze v Jugoslaviji je podal sledeče zanimivo poročilo o jugoslovanskem zadrugništvu: V jugoslovanskih zadrugah je organizirana več kot tretjina vsega prebivalstva, kajti po statističnih podatkih ob koncu leta 1933. je bilo v zadrugah v Jugoslaviji nad milijon članov.

Beljaški trg 23. novembra. Zelje 30—35, karfijol 1,50, rumena repa 40, bela 20, rudeča 40, čebula 40, špinača 1,—, buče 20—30, pozni krompir 20, kisló zelje 70, kislá repa 50, namizna jabolka 60, n. hruške 1,—, jabolka za kuho 40, hruške 60, goveje meso 1,80—2,40, prekajeno 2,40—3,20, orehi 1,20, suha jabolka 1,20, posušene hruške 1,20, suhe češplje 1,40, sirovo maslo čajno 4,20, navadno 3,80, strd 4,80, kapuni 4,40, stare kokoši 3,—, race 3,20, gosi 2,—, jajca 15—17 g. za komad.

RAZNE VESTI

Ameriko pogozdujejo. Ameriški predsednik Roosevelt je izdelal načrt za izboljšanje podnebja. Države sredi severne Amerike trpijo namreč silno sušo, ker ni toč gozdov. Z gora prihajajo suhi vetrovi, ki suše tla in odnašajo v prah spremenjeno prst. Zato bodo sedaj nasadili toč nov gozd, ki bo dolg 1600 km in širok 160 km. V tem pasu bodo zasadili 3 milijarde dreves. Vmes bodo pustili njive in travnike.

Najmodernejši krojač na svetu živi v Dalbyju v Avstraliji, 300 km od mesta Brisbane. Mojster se je namreč izučil za pilota in je napravil tudi potrebno izkušnjo. Sedaj bo svoje naročnike po obširni deželi obiskoval z letalom. Tako bo, misli moderni krojač, najhitreje vse opravil. Ker so tam razdalje med posameznimi naselbinami zelo velike, pravi krojač, da se mu bo letalo bolj izplačalo, kakor pa avto ali železnica.

Največja torta na svetu je pač tista, ki jo je dal speči mestni svet v avstralskem mestu Melbourneju. Torta je težka celih 10 ton (10 tisoč kilogramov). Za njo je pek porabil 1,5 tone masla ter ravno toliko sladkorja in moke, 4,5 tone suhega sadja, 15 centov mandljev in 30.000 jajca. Kajpada tudi v Avstraliji nimajo take peči, da bi v njej mogli speči torto, ki je nad 5 metrov visoka. Pekli so jo v posameznih kosih. Zato je sestavljena iz 60 kosov, težkih po 35 funtov. Torta ima pet nadstropij in v vsakem nadstropju so vdlane slike iz avstralske zgodovine.

Če je žena župan. V mestecu Kolibniku na Češkem je bila kot zastopnica agrarne stranke pri občinskih volitvah izvoljena za župana gospa Kitka. V začetku je šlo nekako. Nedavno pa so občinski odborniki poslali višji oblasti pritožbo proti njej in zahtevali, naj se volitev razveljavi in razpišejo nove županske volitve. V pritožbi, katero so podpisali vsi odborniki, med drugim navajajo, da je gospa županja sklicevala občinske seje kar v svoje stanovanje. Na telh sejah je imel glavno besedo mož, ki pa sploh ni občinski odbornik. Njegova je vedno obveljala, če pa se je kak odbornik protivil, ga je gospa županja temeljito okregala.

Kava za razsvetljava. Brazilija ne ve, kam z ogromnimi zalozami kave. Opustili so kurjenje lokomotiv s kavo, ker pa vseeno nočejo pometati ogromnega presežka v morje, so strokovnjaki prišli na to, da se da iz kave napraviti neki belkast svetilni plin. S proizvodnjo tega plina bo imela Brazilija kmalu na svojih ulicah in trgih luč iz kavinega plina.

Puška brez poka. Dunajski listi poročajo, da je tam neki rezervni stotnik izumil puško, ki ne daje pri strelu ognja iz cevi, se ne kadi in tudi ne poč. Puško je predvajal tudi pred komisijo časnikarjev, ki potrjujejo, da ima v resnici vse te lastnosti. Pri strelu je slišati komaj udar puškinega petelina, ki pa ni preglasen. Puška je že patentirana.

Angelček in otrok. „Tako, zdaj pa lepo zaspi, moj srček, angelček je pri tebi in te čuva,“ spravlja mati otroka spat. Čez nekaj minut pa se zasliši klic iz spalnice: „Mamica, mamica!“ — „Kaj je, srček?“ — „Angelček me je ugriznil.“

Leteči hotel. Neka holandska letalska družba bo v kratkem spustila v zračni promet, letalo, ki je podobno bolj hotelu. Prostora bo za 32 oseb, vendar jih bodo sprejemali samo 16, da ostane prostora za postelje. Zjutraj bo strežaj potnike zbudil in jim v postelji postregel s čajem in pogačo. Nato bodo potniki vstali in se okopali v dveh kopalnicah. V posebni kabini s prekrasnim razgledom jim bodo servirali drugi zajutrak, ki bo pripravljen v električni kuhinji. V letalu bo tudi bankir, ki bo menjaval denar. Letalo bo vozilo z Holandskega v glavno mesto malajskega otoka Java, vožnja bo trajala šest dni.

Otroška beseda. „Mamica, ali je res, da imamo prve in druge zobe zastonj od Boga, tretje pa moramo že plačati?“

Listnica uredništva. Vsem cenjenim dopisnikom! Koncem leta razdelimo uredniško književno nagrado najmarljivejšim sodrudnikom, zato tekmuje še v teh zadnjih tednih. Pišite kratko in izčrpno! — Č. T. U. Tehnične ovire nas silijo k temu in zanje boste nedvomno imeli razumevanje tudi Vi. Skromna je oblika lista. Ostalo v posebnem pismu. — G. N. J. Tudi za tovrstno sodrudništvo smo hvaležni in prosimo, da nadaljuješ. — J. K. Ne bomo priobčili. Disciplina naših vrst bodi odgovor. — L. P. Strička si želiš. Še v tem mesecu se oglasi, nam je zatrdil. — K. F. Smo sprejeli in z veseljem priobčimo v prihodnji številki. Pozdrave!

Najcenejši denar — 5% v letu! Razdolžitev potom odkupa dragih hipotek, stavbna, nakupna in hipotekarna posojila, tudi na 2. mestu! Od zveznega kanclerskega urada kontr. blagajna „AUSTRO-THURINCIA“, V i l l a c h, M e e r b o t h s t r. 16. Pojasnila zastonj, za pismene odgovore pa je treba priložiti znamko za 48 g. 84